№ 205. Środa 5. Września 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na mocy rozporządzenia wys. ministeryum z 16. stycznia 1850 (Dz. u. p. nr. 63) względem examinów ogólnych dla samodzielnych leśniczych, jako też dla straży leśnej i technicznych pomocników podaje się niniejszem do wiadomości powszechnej stosownie do dekretu wys. ministeryum z 24. sierpnia 1860 l. 24 349 i dodatkowo do ogłoszenia tutejszego rządu krajowego z 2. maja 1860 l. 19.658, że te examina ogólne odbędą się we Lwowie 8. października 1860 i w dniach następnych.

Kandydaci tego rodzaju, którzy chcą składać takie examina, mają zgłosić się zawczasu u c. k. Namiestnictwa z wykazaniem licencyi do składania examinu i metryki stwierdzającej tożsamość osoby, a oraz potwierdzenia c. k. głównej kasy krajowej, że złożyli przepisaną taxę examinacyjną 10 zł. 50 c. za examin ogólny na samodzielnych leśniczych, a 5 zł. 25 c. za examin ogólny na strażników leśnych i technicznych pomocników.

Lwów, 29. sierpnia 1860.

Wysokie c. k. ministeryum nauk ustanowiło dekretem z 21go sierpnia 1860 l. 16690 taxę szkolną na wszystkie sześć klas wyższej szkoły realnej we Lwowie, jako też w niższych szkołach realnych w Brodach i w Tarnopolu na 10 zł. wal. austr. rocznie zacząwszy od początku roku szkolnego $18^{60}/_{61}$; które to rozporządzenie podaje się niniejszem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 31. sierpnia 1860.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Mianowanie.)

Wiedeń, 2. września. Jego c. k. Apostolska Mość przyjmował wczoraj komendanta korpusu armii fml. księcia Heskiego na osobnej audyencyi.

Wielki książę Hessen-Darmsztadu przyjechał tu wczoraj wieczorem i zaraz za przybyciem odwiedził go Najjaśniejszy Pan. Dziś jest świetna uczta w Schoenbrunie, na którą zaproszeni są także Wielki książę i księżę Heski.

Baron Martini, były poseł austryacki w Neapolu, przyjechał tu z Gastein; pruski sekretarz ambasady hrabia Blücher z Berlina, a mołdawski minister Janow z Jas.

Jenerał kawaleryi, hrabia Falkenhayn, i poseł belgijski hrabia O'Sullivan odjechali do Pesztu.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 27. sierpnia b. r. rządowego radcę i dyrektora policyi we Lwowie *Joachima Chomińskiego* przenieść w stały stan spoczynku, i za jego długoletnie, gorliwe pełnienie służby, równie jak za udowodnioną we wszelkich stosunkach lojalność wyrazić mu najłaskawsze uznanie.

Równocześnie raczył Jego c. k. Apost. Mość lwowskim dyrektorem policyi mianować czerniowieckiego dyrektora policyi *Antoniego Hammera* z posunięciem go na godność radcy rządowego.

— Minister spraw wewnętrznych mianował w krajach koronnych Galicyi i Bukowinie komisarzów obwodowych drugiej klasy zostających potąd do dyspozycyi: *Karola Maroszany* i *Franciszka Gedl* komisarzami obwodowymi tej samej klasy, dalej komisarzów trzeciej klasy zostawionych do dyspozycyi *Dr. Józefa Michniewskiego, Alexandra Ziembickiego* i *Jędrzeja Biesiadzkiego*, koncepistów namiestnictwa zostających do dyspozycyi *Edwarda Zucker, Józefa Kochanowskiego* i *Ludwika Świerzawskiego* i koncepistów namiestnictwa *Jakóba Kulczyckiego i Alexandra Łukasiewicza* komisarzami obwodowymi trzeciej klasy.

— Minister spraw wewnętrznych mianował komisarza obwodowego *Alfreda Madurowicza* i koncepistę namiestnictwa *Adolfa Jekelius* koncepistami ministeryalnemi.

— Dnia 1. września b. r. odbyło się, na mocy najwyższego patentu z dnia 21. marca 1818 i z dnia 23. grudnia 1859 roku 322 losowanie dawniejszego długu państwa i wyciągnięto seryę nr. 247. Ta serya zawiera 5 proc. obligacye kamery nadwornej nr. 81.560 z $^1/_8$ a nr. 83.996 z $^1/_6$ sumy kapitału; — dalej obligacye długu a mianowicie: $4^1/_2$ proc., nr. 1 z $^5/_{10}$ sumy kapitału, 5 proc. i 4 proc. nr. 5 z całą sumą kapitału.

Cały kapitał tej seryi wynosi 1,084.060 zł. 34 c. Procenta podług zniżonej stopy wynoszą 25.564 zł. $^3/_4$ c.

Wynikłości obrotu dochodów i wydatków państwa austryackiego

w roku administracyjnym 1859, tudzież porównanie ich z wynikłościami administracyjnego roku 1858.

I. *Dochody państwa* (Rzeczywisty obrót).	W roku administr. 1859	W roku administr. 1858 [1])	W roku administr. 1859 więcej	W roku administr. 1859 mniej
	złote w walucie austryackiej			
1. Stałe podatki:		[2])		
Podatek gruntowy .	60597275	61133175	—	535900
Podatek domowy . .	17095429	16422518	672911	—
Podatek zarobkowy .	10224215	10022319	201896	—
Podatek dochodowy .	9116056	10290694	—	1174638
Inne podatki	202650	281601	—	78951
	97235625	98150307	—	914682
Podatki Pogr. wojsk.	1919400	[2]) 1063650	855750	—
Razem . . .	99155025	99213957	—	58932
2. Niestałe podatki.				
Podatek konsumcyjny	44231694	42679389	1552305	—
Cło	14376184	20506994	—	6130810
Sól	29996794	30079477	—	82683
Tytoń i tabaka . . .	25277078	27724816	—	2447738
Stęple, taxy i należytości od spraw praw.	31481794	33194209	—	1712415
Loterya	5421305	7241386	—	1820081
Poczta	2160407	2345918	—	185511
Myto	2794213	2598936	195277	—
Puncyrowanie . . .	54554	93257	—	38703
Połącz. należ. } w łom.-	187678	258304	—	70626
Proch i saletra } w. kr.	882	9489	—	8607
Suma . . .	155982583	166732175	—	10749592
3. Dochody z własności państwa, tudzież z górnictwa i mennict.:				
Dobra państwa i lasy, a mianowicie:				
w admin. państwa .	1236080	1764005	—	527925
„ „ banku narod.	2661378	3356531	—	695153
Opróżnione prebendy duchowne	221075	14396	206679	—
Dochody z żelaznych kolei państwa . . .	1154502	1408391	—	253889
Dochody z telegrafów państwa	nied.41086	153034	—	194120
Fabryki państwa . .	230793	nied.964884	1195677	—
Górnictwo	1086653	1022380	64273	—
Mennictwo	1102034	nie. 2060556	3162590	—
Suma . . .	7651429	4693297	2958132	—
4. Przewyżki funduszów amortyzacyjn.	9622400	10480314	—	857914

[1]) Wynikłości obliczone w administracyjnym roku 1858 jeszcze w mon. konw., zredukowane są dla porównania z administracyjnym rokiem 1859 na walute austryacką.

[2]) Po wyłączeniu objętych dawniej w przeglądzie obrotu administr. roku 1858, obecnie zaś osobno wykazanych, do wojskowych kas wpływających podatków Pogranicza wojskowego, względem których zresztą nadmienia się że dla braku dat rzeczywistej wynikłości przyjęto je w ogólnej cyfrze kosztorysowej dla obydwóch lat.

	W roku administr. 1859		W roku administr.	
	1859	1858	więcej	mniej
	złote w walucie austryackiej			
5. Różne przychody:				
Opłaty fiskalne . . .	13234	258104	—	244870
Przewyżki niektórych funduszów religijnych i szkolnych, tudzież dodatki różnych funduszów .	375236	388498	—	13262
Taxy uwolnienia od służby wojskowej .	2937525	[3]) 1795425	1142100	—
Własne dochody wojska i marynarki . .	5634300	4121460	1512840	—
Inne przychody . .	792100	769358	22742	—
Suma . . .	9752395	7332845	2419550	—
6. Za wpłynione kupna dóbr skarbowych:				
Za dobra i lasy w adm. państwa	216607	218314	—	1707
Za dobra w adm. banku	439085	318469	120616	—
Za sprzedane grunta montanistyczne . .	268859	439639	—	170780
Suma . . .	924551	976422	—	51871
Główna suma .	283088383	289429010	—	6340627

(Ciąg dalszy nastąpi.)

[3]) Włącznie z kwotą 225.302 zł. walutą austr., którą w przeglądzie obrotu z roku 1858 tak tu, jako też w wydatku wojskowym opuszczono.

Anglia.

(Misya p. Lindsay.)

Londyn, 30. sierpnia. *Shipping Gazette* donosi, że członek parlamentu W. S. Lindsay z upoważnienia rzadu Jej M. Królowy udaje się do Washingtonu, by przedłożyć amerykańskiemu gabinetowi zdanie angielskiego rzadu względem istniejących praw żeglugi i wpływu ich na handel morski i żeglugę. Upoważnionym jest oraz rozpocząć negocyacye względem otworzenia amerykańskiej żeglugi przybrzeżnej, i starać się o wzajemne porozumienie się względem prawa morskiego w czasach wojny, a ustalić zasadę, jak postępować w kolizyach i wypływającej ztąd odpowiedzialności właściciel okrętów. W tej ważnej misyi odjeżdża Lindsay d. 8. września.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wypadki dzienne. — Rozporządzenia administracyjne w Sabaudyi. — Wybory opozycyjne.)

Paryż, 30. sierpnia. *Monitor* donosi: Dekretem cesarskim z dnia 28. b. m. minister spraw wewnętrznych Billault objął tymczasowo ster ministeryum oświecenia, w zastępstwie ministra Rouland, podczas jego niebytności. *Monitor* ogłasza także przemowę Mera z Annecy do Cesarza, którego silna i dzielna ręka umiała połączyć napowrót kraj ten w całość z ich pierwotną ojczyzną, a zarazem uchronić go od hańby i klęski podziału.

— Paryskie korespondencye potwierdzają wiadomość, że ostatnia mowa lorda Palmerstona w parlamencie sprawiła mocne wrażenie w stolicy Francyi. Pochodzi to po prostu ztąd, że Francuzi uważali sprawę względem Chablais i Faucigny za zupełnie załatwioną. Lecz obecne wystąpienie angielskiego prezydenta ministrów nawodzi na domysł, że ostatniemi czasy musiały zajść z Anglią jakieś nowego rodzaju nieporozumienia, kiedy lord Palmerston ozwał się z tem, co już uważano za rzecz zupełnie zagodzoną.

— Dekret z 21. sierpnia r. b. ogłasza założenie kolei żelaznej od Annecy na Rumilly do Aix-les-Bains, równie jak od Montmelian w dolinie Isére ku Grenoble, tudzież założenie portu w Thonon nad jeziorem genewskiem i restauracyę portu w Evian nad tem samem jeziorem za przedsiębiorstwa służące dla powszechnego dobra i odsyła je do budżetu. Aix-les-Bains i Montmelian są stacye kolei żelaznej między Chambery i Mont Cenis.

Cesarski dekret z 22. sierpnia r. b. rozporządza, że cywilne i handlowe ustawy, które we Francyi panują, mają wejść w moc obowiązującą dla Sabaudyi i Nissy od daty tego dekretu. Wyjęte zostają jeszcze tymczasowie przepisy względem aktów stanu cywilnego, względem formalności małżeństwa, użytkowania majątku małoletnich dzieci ze strony ojca i matki i t. d.

— W departamencie Taru odniosła opozycya stanowcze zwycięztwo przy wyborach municypalnych. W mieście Castres wybrano trzynastu kandydatów ze stronnictwa opozycyjnego demokratycznego. „Myliłby się jednak, mówi *Gazeta pruska*, ktoby w tych wyborach chciał upatrywać niebezpieczeństwo dla sprawy Cesarstwa; lecz nie można je także zbyt lekceważyć. Wybory te dowodzą, że rząd francuski musi ciągle mieć się na baczności, i że stronnictwa choć milczą, nie są mu przychylne. Ze wszystkich najniebezpieczniejsi są zawsze jeszcze republikanie, mianowicie w niektórych południowych departamentach, gdzie socyalizm dotąd jeszcze wcale nie jest wygubiony. Znając burzliwego ducha tej ludności, nie można mieć za złe rządowi, że rząd każe sam nadzorować tak ostro tajne stowarzyszenia, kawiarnie i miejsca publicznych przechadzek, gdzie socyalizm znajduje właśnie największą liczbę najbardziej ograniczonych, a zatem najgorętszych i najniebezpieczniejszych zwolenników."

— *Patrie* donosi, że burmistrz z St. Aubin w departamencie Gironde został złożonym z urzędu a to dla tego, że w ciągu wyborów gminy dnia 19 zamknął urnę wyborców wprzód nim upłynął czas z prawa postanowiony, a to ażeby przeciwnicy jego nie mogli głosować za swymi kandydatami.

Włochy.

(Obrady komisyi prawodawczej. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Neapolu.)

Turyn. Farini ułożył program reformy administracyjnej, który ma być przedłożony komisyi prawodawczej. Podług tego programu ma się dzielić nowe Królestwo na sześć prowincyi: Piemont, Sardynia, Ligurya, Toskania, Lombardya i Emilia.

— Minister spraw wewnętrznych zagaił obrady komisyi, wyznaczonej z rady państwa do wypracowania projektów prawodawczych obszerną mową. W mowie tej wskazał, jakie są zasady rządu względem nowej, wewnętrznej organizacyi. Miedzy innemi nie chce rząd w wielkich krajach mianowicie księstwach i prowincyach dopuszczać udzielnej reprezentacyi pochodzącej z wyboru. „Liczne zgromadzenie uprawnione do obrad nad sprawami odrębnych krajów, w miastach, które niegdyś były stolicami państwa, uważałoby siebie za parlament; a połączywszy się z kilkoma innemi w jedno ciało reprezentacyjne, przywłaszczać by sobie zechciało, jak wszelkie wielkie zgromadzenie reprezentacyjne pewną władzę, co z czasem mogłoby ścieśnić powagę państwa i ograniczyć swobodę obradowania nad temi sprawami, które z prawa i w duchu rządu należą wyłącznie do zakresu obrad zgromadzenia narodowego." Komisya rady państwa nie zgodziła się jednak ze zdaniem Fariniego, lecz oświadczyła się za ustanowieniem kół wyborczych w stolicach prowincyi. Koła te mają obradować nad sprawami odrębnemi swych prowincyi, a deputacye z ich grona wybrane pod sterem gubernatorów zajmować się administracyą.

— Na zgromadzeniu „Stowarzyszenia polityczno-liberalnego" *(societa politico-liberale)* w teatrze Paganiniego podpisano, jak słychać, adres do Króla z prośbą o pozwolenie wysyłania nadal ochotników do Sycylii. Rząd kazał jednak otoczyć siłą zbrojną miejsce zgromadzenia i do sali weszło wiele ajentów policyjnych, członkowie stowarzyszenia uznali więc za lepsze, odroczyć zgromadzenie i rozejść się.

— Gdy rząd piemoncki rozwiązał w Castelpucci w Toskańskiem bandy ochotników Nicotery, które według planu Mazziniego miały uderzyć na państwo kościelne, dziennik turyński *Opinione* umieścił artykuł przeciw Mazziniemu i kończy go tem oznajmieniem, że rząd piemoncki jest dosyć silny stawić czoło każdemu, ktoby mu chciał wywinąć ster w sprawach włoskich. Równocześnie mieni, że Piemont jest „przednią strażą w walce przeciw rewolucyjnym i anarchicznym stronnictwom."

Neapol. Urzędowa depesza donosząca o przejściu dwóch brygad Melandez i Briganti opiewa dosłownie jak następuje: „Neapol, 28. sierpnia, wieczór. Gdy wojska królewskie walczące pod Piale, otoczone uległy, proponował nieprzyjaciel zawieszenie broni. Neapolitański jenerał doniósł to jenerałowi dowodzącemu, ale w przeciągu tego czasu, nim nastąpiła umowa, zdezorganizowały się wojska, ustąpiły, pierzchły i bateryе nie miały obrońców."

Wilę San Giovanni, na północ od Reggio, i twierdzę Pizzo, na północny wschód od Monteleone, zajęły wojska Garibaldego. Co do zajęcia twierdzy Reggio, tak pisze genueński *Corriere mercantile* z dnia 27. sierpnia, że po dwugodzinnej zaciętej walce zewnątrz fortyfikacyi artylerya pierwsza wypowiedziała służbę. Ze strony neapolitańskiej poległo i odniosło rany 500, a 400 dostało się w niewolę; Garibaldi poniósł także znaczne straty; sam Bixio odniósł lekką ranę w ramię. Ludność miasta Reggio walczyła z ochotnikami Garibaldego, dyktator dowodził osobiście. Garibaldziści znaleźli w twierdzy 8 dział polnych, dwa 80funtowe działa Paixhana a sześć 36funtowych, 12 moździerzy, 8 dział pozycyjnych, 500 karabinów, zapas wielki żywności i dostatek amunicyi i koni. Podczas tego podchodziły nowe od morza zasiłki. Brygady, które były przymuszone poddać się Cosenzowi na łaskę lub niełaskę liczyły 9500 ludzi. *Corriere mercantile* donosi, że obie te brygady, które 22. kapitułowały, stały pod Pizzo i Monteleone. Jeszcze 25. sierpnia obwieszczał rząd neapolitański osobnym dodatkiem do urzędowego *Giornale*, że puszczają w obieg mnóstwo fałszywych pogłosek, ale w Kalabryi rzeczy bardzo jeszcze dobrze stoją. „Nie będzie zapewnie zbywać na oszczerczych pogłoskach o dezercyi wojska, zapowiadamy jednakże, że wszystko to nie jest prawdziwe, wojska krolewskie bowiem wywiązują się walecznie z swojej powinności."

— Piszą pod dniem 27. sierpnia do *Perseveranzy:* W Bazylikacie powstanie wzmogło się potężnie. W Kapitanacie dowodzi Boldoni. W Salernie i Avelinie wybuchło powstanie. W Potenza ogłoszono prodyktaturę. Cały kraj od Reggio do Salerny jest pod bronią. Pułkownik Boldoni na czele już uorganizowanego oddziału powstańców z 15.000 ludzi obsadził wszystkie wąwozy i przesmyki górskie, wiodące w głąb kraju. W Bari, Materze, Bovino i kilku innych miejscach wyruszyli chłopi w duchu reakcyjnego ruchu, a łącząc przytem widoki komunistyczne, poczęli rabować. Aby temu zapobiedz, obywatele majętniejsi tworzą wszędzie jak najspieszniej gwardye narodowe i ogłaszają dyktatora swym wybawicielem. Urzę-

dnicy w prowincyach są w wielkiej liczbie przychylni powstaniu, a rządca Abruzów Virgilu nie otrzymawszy z Neapolu dla gwardyi 20.000 karabinów, których żądał, umiał się o nie postarać gdzie indziej.

Mieszkańcy Genuy podali do Króla Wiktora Emanuela adres z prośbą, aby raczył przychylić się do niezmiernej większości narodu, który synów swych i majątki oddaje z poświęceniem na wojnę o niepodległość, i nie kazał zatrzymywać w porcie i odsyłać do domu ochotników, spieszących do Garibaldego. Niechaj nie sprzeciwia się zjednoczeniu narodu, który wita go już teraz jako Wiktora Emanuela I., Króla Włoch zjednoczonych. Ministeryum w Turynie oznajmiło, że pod pewnemi warunkami dozwoli posyłać posiłki Garibaldemu. Warunki te mają być tego rodzaju, by przegrodzić Mazziniemu wmieszać się w sprawy Włoch.

Niemce.

(Nowiny dworu pruskiego. – Regulacya stosunków państwa i kościoła w Badeńskiem.)

Berlin, 30. sierpnia. Książę Rejent odjechał dziś z Ostendy i udał się ze świtą wojskową do Kolonii. — Książę Albert powracając z kąpiel w Mehadyi w Węgrzech zabawił dni kilka we Wiedniu, i wczoraj przybył ztamtąd do swej wili Albrechtsberg pod Dreznem, zkąd w przeciągu przyszłego tygodnia odjedzie do Berlina, ażeby być obecnym na ćwiczeniach korpusów gwardyi.

Karlsruhe, 23. sierpnia. Rozpoczęte dzisiaj obrady izby pierwszej nad wnioskiem uregulowania stosunku państwa i kościoła doszły na pięćgodzinnem posiedzeniu tylko do artykułu 10go, nad którym wszczęła się bardzo żwawa dyskusya, gdyż niektórzy członkowie wnieśli nie przystawać na zaproponowaną „wspólną“ administracyę kościelnego majątku, lecz zostawić kościołom samym zawiadywanie sprawami swego majątku z dołączeniem potrzebnych przepisów bezpieczeństwa przeciw marnowaniu itd. Mianowicie prałat Ullman bronił tego zdania. Wniosek rządu utrzymał się jednak 12 głosami przeciw 8.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Cesarz wyjechał w głąb państwa. – Kwestya wschodnia. – Hrabia Flandryi. – Cholera.)

Petersburg, 25. sierpnia. Cesarz odjechał 23go o godzinie 2giej w południe w głąb państwa; towarzyszą mu: Wielcy książęta Konstanty i Michał Mikołajewicze; jenerałowie Suchosanet, minister wojny, i Czewkin, szef komunikacyi lądowej; jenerał-adjutanci książę Bazyli Dołgoruki, Witowtow, hrabia Alexander Adlerberg, hrabia Orłow-Denisów i Ogarew, jako też jenerał Stürler ze świty Jego Ces. Mości i podpułkownik Loen, attaché ambasady pruskiej. Dziś spodziewany jest Cesarz w Twerze, gdzie zabawi do jutra; potem odjedzie do Moskwy i zabawi w tem mieście do 31go; 1. września pojedzie do Tuli, zkąd wieczorem powróci do Moskwy, a 2. września wieczorem stanie Jego Mość Cesarz z powrotem w Carskiem Siole.

— *Inwalid ruski* starał się wykazać w kilku artykułach, że dla ostatecznego załatwienia kwestyi wschodniej potrzeba przedewszystkiem zmiany traktatu paryskiego z r. 1856, który według zdania tego dziennika ograniczył zanadto mocarstwa w ich działaniu naprzeciw Turcyi. Dzisiaj *Inwalid ruski* wyraża swe przekonanie, że traktaty z Turcyą do niczego nigdy doprowadzić nie mogą, dlatego że koran nie dozwala je wykonać, szczególnie co do równouprawnienia chrześcian. Naprożno będzie Europa odwoływać się w każdym razie do traktatów, Turcya wskaże swój koran i powie: „Oto jest nasz jedyny traktat i kodex prawny.“ Niech więc Europa upamięta się zawczasu i nie dowierza półśrodkom, jakiemi są wszystkie traktaty, zapewnienia i haty. Teraz nadszedł czas: „zbadać gruntownie kwestyę i załatwić ją ostatecznie.“ Najnowszy numer *Gazety senackiej* zawiera obszerny ukaz o reorganizacyi batalionów strzeleckich. Hrabia Flandryi odjechał wczoraj do Moskwy, zkąd według doniesienia „Hamburskich wiadomości“, za kilka dni spodziewany jest z powrotem. Dnia 18go b. m. była pierwsza próba jazdy na kolei rysko-dynaburskiej. Cholera pokazała się nietylko w Kronsztadzie, lecz także w niektórych wsiach okręgu peterhofskiego. Ustała jednak wkrótce, zabrawszy tylko 9 ludzi. W Kronsztadzie niestety trwa jeszcze dotąd.

Montenegro.

(Obwołanie Mikołaja I księciem Czarnogóry.)

Korespondent z Cattaro do *Gazety tryestyńskiej* pisze: „Zachowanie się księżny Darynki tjęło powszechnie. Dwa dni przepędziła księżna nieodstępując przy łożu śmiertelnem swego małżonka, i przy jego łożu śmiertelnem pisała listy do senatu, by uspokoić lud i powściągnąć popędliwość jego, przytem rozsyłała telegramy do konzulów zagranicznych i do różnych dworów. Dnia 14go rano odprowadzała pieszo zwłoki do samej granicy; od granicy siedm godzin konno przez pustynię skalistą śród upału i spieki słonecznej aż do Cetynii. Za przybyciem kazała konwój pogrzebowy wstrzymać przed mieszkaniem książęcem, i po ceremoniach kościelnych w obecności 8000 Czarnogórców przyzwała synowca Daniła Mikołaja, syna starszego brata Mirki, i podnosząc insygnia złożone na trumnie, t. j. książęcy kołpak i pałasz, wyrzekła silnym głosem: „Wypełniam ostatnią wolę zgasłego księcia i obwołuję następcą jego synowca. Oddaję ci znamiona zmarłego księcia, i mam z całym narodem nadzieję, że je na chwałę i pomyślność twego ludu nosić będziesz, z temi oznakami niech przejdzie w spuściznie na ciebie i ta miłość, którą zmarły pałał ku swemu narodowi. Idź godnie w ślady jego, i bądź potężnym. Niechaj Bóg zachowa naszego nowego hospodara i księcia Czarnogóry Mikołaja I.“ Senat i całe zgromadzenie stali zdumieni, dopiero po chwili wzniósł się okrzyk „Zivio“. W ten sposób powiodło się księżnie przeprowadzić nowy stan rzeczy z uchyleniem wszelkich stronniczych zamieszek i zatargów.

Turcya.

(Obchód urodzin Jego Mości Cesarza austryackiego. – Patryarcha ormiański w Tyflidzie. – Czynności W. Wezyra.)

Konstantynopol, Dnia 18. sierpnia zgromadziła się cała austryacka kolonia w gmachu poselstwa, ażeby w dzień urodzin Jego c. k. Mości złożyć swoje życzenia cesarskiemu pełnomocnikowi hrabiemu Ludolfowi. Hrabia Ludolf miał przy tej sposobności przemowę, w której dotknął ogólnie położenia cesarstwa i Turcyi. Naostatek przedłożył zgromadzeniu listę subskrypcyjną na nieszczęśliwych chrześcian w Syryi, która wkrótce została zapełnioną podpisami.

— Donoszą z Georgii: Ormiański patryarcha z Eczmiazinu „Mateusz I., najwyższy patryarcha wszystkich Ormian“, odwiedzał niedawno jeneralnego gubernatora rosyjskiego w Tyflidzie, i przywiózł od niego do kleru swego okolnik z zapewnieniem, że Cesarz Alexander ma na pieczy pomyślność duchowieństwa ormiańskiego, i zawsze mieć je będzie w swojej obronie. Załoga twierdzy Gumri (Alexandropol) miała być znacznie wzmocnioną.

— Z Nissy pod dniem 5. sierpnia donoszą z podróży okolnej wielkiego Wezyra, że zostali uwięzieni nie tylko metropolita z Szejerkoi, któremu dowiedziono różne zbrodnie, ale także tamtejszy protopop i Zeinel Basza, iż się dawał przekupywać, dalej były Mudyr, dyrektor dóbr duchownych i inni duchowni zostali odesłani do Konstantynopola, gdzie mają być sądzeni. Prócz tego wydał wielki Wezyr gubernatorom nowe instrukcye, jakich środków użyć należy, ażeby zapobiedz rabunkom i mordom, jak zreorganizować policyę, znieść nadużycia przy poborze dziesięciny i uregulować podatki.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 4. września. Na wczorajszy targ przypędzono 226 sztuk bydła rzeźnego, mianowicie z Bóbrki 3 stada po 6, 16 i 13 sztuk, z Dawidowa 3 stada po 6, 8 i 36 wołów, z Rozdołu 5 stad po 24, 32, 17, 16 i 16 sztuk, z Wybranówki 13, z Złoczowa 16, a z Szczerca 7 wołów. Z tej liczby sprzedano — jak się dowiadujemy — na targu 217 sztuk na potrzeb miasta, i płacono za woła, mogącego ważyć 315 ℔ mięsa i 36 ℔ łoju, 54zł. 28c.; sztuka zaś, którą szacowano na 390 ℔ mięsa i 80 ℔ łoju, kosztowała 77zł. 50c. w. a.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Turyn, 1. września. Dzisiejsza *Opinione* zaprzecza temu, jakoby do Neapolu miały być posłane wojska piemonckie. — Garibaldi zbliżył się do Neapolu na 5 do 6 dni drogi; w Neapolu jest jeszcze 30- do 33.000 wojska. Wielu najznakomitszych mężów opuściło miasto, i niezdaje się, by miał nastąpić wybuch reakcyjny. Hrabia Syrakuzy spodziewany jest w Turynie.

Turyn, 2. września. Dziennikowi *Opinione* donoszą z Neapolu z 1. września, że Garibaldi wszedł do Monteleone; część wojsk królewskich przeszła do niego; inne oddziały rozproszyły się. Cała prowincya Salerna zatknęła sztandar powstania: wojska król. wysłane na pomoc do Monteleone ustąpiły ku Avellino.

Medyolan, 2. września. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi z *Genuy* z 1go b. m.: Hrabia Syrakuzy odpłynął dziś zrana z Neapolu okrętem piemonckim i przybędzie jutro w południe do Genuy. Batalion bersaglierów wysłany będzie na południe. Dnia 1. września był jeszcze Król w Neapolu. Ostatnie wiadomości z Neapolu wzniecają obawę dalszego rozlewu krwi. Na czele wojsk królewskich w Salernie stoją jenerałowie Bosco, San Michele, Filippo Colonna i Barbalonga.

Konstantynopol, 1go września. Z Damaszku przysłał Fuad Basza następujące doniesienia: Ze 167 więźniów, skazanych na śmierć za udział w rzezi, obwieszono dziś 56 publicznie w ulicach Damaszku, a 111 rozstrzelano na placach publicznych. Tracenie odbywało się jawnie, i dzięki obecności wojska nie zaszło przytem żadne zakłócenie spokojności. Pomiędzy straconymi znajdowali się członkowie najznakomitszych rodzin w kraju. Inni oskarżeni są jeszcze w indagacyi, a po udowodnieniu zbrodni będzie ich kara również publicznie wykonana. Wielu skazanych na roboty przymusowe i więzienie forteczne wysłano z Bejrutu do Konstantynopola. Byłego Muszyra i oskarżonych oficerów stawiono przed sądem wojennym. Jutro nastąpi jeszcze uwięzienie notablów, zawikłanych w tej sprawie, i nie ma żadnej obawy, by chciano stawić opór ich uwięzieniu.“

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 3. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.21	+ 17 7	76 4	poł.-zachodni sł.	pogoda
2. god. po p. ł.	326.34	+ 20 7	47 3	„ „	pochmurno
10. god. wiecz.	326 t9	+ 16 0	68 2	„ „	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 4. września.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Gołuchowski Stanisław; Petriko Piotr; Krzyżanowski Piotr; Kartymir Jérzy; Kęszycki Józef; Kosielski Ludwik i Brodzki Eugeniusz.

Hotel angielski: Udrycki Adolf i Lityński Józef.

Hotel krakowski: Wysocki Floryan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 4. września.

PP. Hr. Danin Borkowski Sew., do Ponikwy. — Wolański Mikołaj, do Pauszówki. — Godkowski Ferdyn., do Petrowca. — Pawlikowski Leander, do Majdana. — Zagórski Miecz., do Podborza. — Zagórski Alexan., do Rosyi. — Brzeżany Maur., do Konczak. — Falkowski Mich., do Głuchowa.

Termina

obrotu spraw i papierów giełdowych.

Wypłaty od 1. września 1860.

Zapadłe kupony.

Pierwotnych akcyi kolei państwa 7⅓ franków.

Akcyi żeglugi parowej na Dunaju 25 zł. 72 ½ c.

5 proc. z roku 1817 Serya A.

5 „ „ 1841.

4 „ „ 1845.

5 „ „ 1848.

5 „ „ 1851.

Losowanie:

Dnia 15. września: Losy księcia Palffy.

Kurs lwowski.

Dnia 4. września.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	16	6	22
Dukat cesarski	„ „	6	20	6	26
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	63	10	80
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	4	2	8
Talar pruski	„ „	1	95	1	99
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.		84	75	85	50
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	158	—	161	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	67	88	68	63
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	80	78	80

Telegrafowany kurs wiédeński papierów i weksli.

Dnia 4. września.

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77 90. Metaliki po 5% za 100 zł. 67.25; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 788.-; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 178.30; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 112 25. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 130.55. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 29, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 31. sierpnia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	63 —	63 50
Z pożyczki narod. po 5%	78 20	78.40
Z r. 1851, ser. B. po 5%	99 —	99 50
Metaliki po 5%	67 40	67 60
dtto. „ 4½%	59.25	59 50
dtto. „ 4%	53 —	53 25
dtto. „ 3%	39 50	40 —
dtto. „ 2½%	33 50	34.—
dtto. „ 1%	13 70	13 80
Przez. do wylos. z r. 1839	126 50	127 —
„ 1854	91 25	91 75
„ 1860	91.60	92 60
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	15.75
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	64.—	65.—
„ 4½%	58.–	59.—
„ 4%	50.—	51 —
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	44.—	45.—
„ 3%	—.—	52.—
„ 2½%	—.—	48.—
„ 2¼%	—.—	43.—
„ 2%	—.—	38 —
„ 1¾%	—.—	34.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	64.—	65.—
„ 4½%	58 —	59.—
„ 4%	50.—	51.—
B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)		
Niższej Austryi	91 —	92 —
Wyż. Aust. i Salb.	90.75	91 25
Czech	92.50	93 —
Morawii	89.50	90 50
Szląska	88.—	89.
Styryi	89.—	89.50
Tyrolu	89.—	90.—
Kar., Kr. iny. i Wyb.	88.50	89 —
Węgier	69 50	69 70
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	67 —	6 .50
Galicyi	68 25	68 75
Siedmiogr. i Bukow.	65 25	66 -
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	- —
Wen. pożyczka z r. 1859	79.25	79.50
Dług Tyrolu po 5%	64.-	65.-
„ 4%	50.—	51.—
„ 3½%	44.—	45.—
Dług Salcburga „ 3%	37.—	38.—
„ 2½%	31.—	32.-
Dług Krainy „ 2%	24.—	25.—
„ 1¾%	21.—	22.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar
po 3% za 100 zł.	—.—	14.—
„ 2½% za 100 zł.	—.—	13.—
„ 2¼% za 100 zł.	—.—	12.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	11.—
„ 1¾% za 100 zł.	—.—	10.—

3. Akcye.

	pien.	towar
Banku nar.	793	795
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	180 70	180 80
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	553 -	555.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1842	1843.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	251 –	251 50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	187 25	187 75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	119 –	119 50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	147.—	147.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	140 50	141 —
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 100 zł. (50%)	158 50	159.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k.	56.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645.—	650.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	84.—	85.—
z wpłatą 60 zł. (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Kofl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	116.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	411.—	413.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	170.—	190.-
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	365.—	370.-
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	330.—	335.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	100	100 50
10 „ 5%	98.25	98 50
przeznacz. do los. po 5%	90 —	90.25
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	85 90	86.10
Gal. Tow. kred. po 4%	84.50	85 50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	93.50	94.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	133.50	134 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	128.50	129.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	—.—	84.
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	—.—	93.—
Lloyda za 100 zł.	85.—	86.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	108 —	108 25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	97 50	98 —
Pożycz. Trye. po 100 zł. w.a.	110. -	111.
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w.a.	37.75	38. -
Esterhazego po 40 zł. m. k.	80.50	81 50
Salma „ 40 „ „	37.25	37 75
Palffego „ 40 „ „	38.—	39 50
Clarego „ 40 „ „	36 25	36 75
St. Genois „ 40 „ „	36 —	36 50
Windischgrätza 20 zł. „	23 25	23 75
Waldsteina 20 „ „	25.50	26 —
Keglevicha 10 „ „	13 50	14.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	111.50	111.75
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	111.75	112.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	98.—	98.10
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	129 90	129.90
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	51 75	—.—
Paryż za 100 fr.	—.—	51.90
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		— —
Dyskonto weks. Bank. nar.		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.		5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

	zł.	c.
Dukaty ces. men.	6 zł.	25 c.
dtto. pełnej wagi	6 „	24⁵⁄₁₀ „
Korona	17 „	96 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Statystyka pocztowa w Austryi.) O ile się powiekszyła korespondencya listowa w Austryi od czasu zreformowania poczty okazują wykazy z ostatnich lat dziesięciu. W roku 1850 wynosiła liczba korespondencyi prywatnych przesyłanych poczta 29,700 000 sztuk, korespondencyi urzedowych 9 800 000 sztuk, w roku zaś 1859 podniosła się liczba prywatnych listów na 62 milionów, a urzedowych na 20 milionów. Dalej w roku 1850 przewiozła poczta wozowa 2.400.000 przesyłek w wartości 318 milionów zł. m. k. zaś w roku 1859 podniosła się ilość przesyłek na 6 milionów sztuk w wartości 630 milionów zł. wal. austr. Lecz że przybyły koleje żelazne zmniejszyła się liczba pasażerów z 230.000 osób na 100 000 osób.

(Upiekszenie Paryża.) Dr. L. Véron ogłosił w „Monitorze" pod napisem: „Paryż w roku 1860" opisanie upiększeń i restauracyi miasta Paryża w czasie od 1852 po 1860. Dawny Paryz liczy dziś 47 parafii katolickich, 5 protestanckich świątyń i 2 synagogi. Wcielone gminy licza 19 parafii Liczba studni w Paryżu jest 82 (z tych 24 monumentalne). Liczba wodociagów, pomniejszych studzien, jest 2113. — Obecnie wiodą w Paryżu 26 mostów po Sekwanie, tylko na dwóch (Bercy i Grenelle) opłaca sie myto mostowe. Paryż liczy (bez przedmieść) 1245 brukowanych, 254 makadamizowanych ulic. Długość ulic brukowanych w Paryżu wynosi 406 kilometrów (w roku 1859 kosztował bruk 1,126.475 franków.) Długość ulic makadamizowanych wynosi 100 kilometrów (w roku 1859 kosztował makadam 2,145.586 fr.) Długość chodników czyli trotoarów z asfaltu lub granitu wynosi 390 kilometrów. Zasadzone drzewami drogi, promenady, bulwary, squares maja 350 kil metrów długości. Wydatki na skrapianie ulic w dawnym Paryżu wynosiły w roku 1859 194 623 franków. Czyszczenie dróg kosztowało 1,25.9 8 fr. — Od r. 1852 po rok 18 9 zniesiono 4349 domów, a wybudowano 9617; właściwy Paryż liczy dzisiaj 5268 domów wiecej niż w poczatku r. 1852. Konskrypcya z roku 1856 okazała w Paryżu: mieszkańców dawnego Paryża włącznie z załoga 1,174.346. Przez wcielenie przedmieść przybyło jeszcze 395 4?4 mieszkańców. — Dziś można podać mieszkańców Paryża na 1.700 000. — Liczbę powozów wszelkiego rodzaju w Paryżu podaje dr. Véron na 11.034.

(Wybuch wulkanu.) Faedrel. uzupełnia doniesienia o wybuchach wulkanu Katla na wyspie Islandyi, które trwały od 8. do 27. maja, jak równie i o skutkach powtórnego trzęsienia ziemi, wylewów lawy i t. d.: Dnia 25. maja było tak ciemno w Rejniskirke (4 mile geogr. od wulkanu), że ludzie musieli palić świece. Dnia 27. maja rozległ się silny huk i trzesienie ziemi dało się czuć w pobliżu wulkanu. Od tego dnia zniknął ogromny słup dymu, który się unosił nad kraterem i do 2. sierpnia nie zdarzyły się nowe wybuchy. Dawniejsze wybuchy nie wyrządziły wiele szkody. Ale za to piaszczyste wybrzeże między Kerlingardals-Au i Hotdabreka usunęło się na milę w morze i utworzyło głęboką zatokę, którą spodziewają się zamienić w port. Jeśliby się to dało uskutecznić, zwłaszcza tu na południowem wybrzeżu Islandyi, które nie ma nigdzie odpowiedniego miejsca na port, tedy możnaby powiedzieć, że teraźniejszy wybuch wulkanu Katla wielkie tej wyspie przyniosł korzyści.

Główny Redaktor *M. Szczeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rzadowej.